

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ για ένα σύγχρονο
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ και ΚΟΜΜΑ

Η ζωή και το έργο του Λένιν. Μια σύντομη παρουσίαση

Εισήγηση του Σοφοκλή Καλοειδά στην εκδήλωση: 100 χρόνια από το θάνατο του Β.Ι. Λένιν- Η πολιτική και θεωρητική συμβολή του για την επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας, 11/2/2024

Συντρόφισσες και σύντροφοι, καλησπέρα.

Υπάρχουν άνθρωποι που διαμορφώνονται μέσα σε εποχές και γεγονότα κατακλυσμαία. Η ταξική πάλη, η κίνηση αντικρουόμενων συλλογικών υποκειμένων, των κοινωνικών τάξεων αφήνει το αποτύπωμα της στην ροή της ιστορίας καθορίζοντας τις ανθρώπινες ζωές αλλά καθοριζόμενη και από τις συνειδητές επιλογές, τις ιστορικές τομές, που δημιουργούν τα συλλογικά υποκείμενα. Κομμάτι αυτών των συλλογικών υποθέσεων είναι τελικά άνθρωποι που κάποιος με τον τρόπο τους ξεχωρίζουν μέσα στην συλλογική κίνηση. Εχθρός ή φίλος, **κανείς δεν θα μπορούσε να αμφισβητήσει ότι ο Λένιν αποτέλεσε μία τέτοια ηγετική φιγούρα** που άφησε καθοριστικά το όνομα της χαραγμένο στην ροή της ιστορίας, πλάι και μαζί με άλλους επαναστάτες. Η 1η αυτή θεματική της σημερινής εκδήλωσης, με αφορμή τα 100 χρόνια από τον θάνατο του Βλαδίμηρου Λένιν, αποτελεί μια προσπάθεια να γνωρίσουμε εν συντομία τη ζωή αυτού του μεγάλου επαναστάτη, την συμβολή της σκέψης, της πολιτικής του επίδρασης και σημαντικών σταθμών του έργου του, τοποθετημένων μέσα στις ίδιες τις ιστορικές προκλήσεις που αντιμετώπισε.

Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, με τα νεανικά του χρόνια, τη γνωριμία με τον μαρξισμό και την ένωση των μαρξιστικών κύκλων

Στις 10 Απριλίου 1870 γεννιέται ο Βλαντίμιρ Ιλιτς Ουλιάνοφ, στο Σιμπίρσκ (νυν Ουλιάνοφσκ), μία πόλη 893 χιλιόμετρα ανατολικά της Μόσχας. Μεγάλωσε σε μια εύπορη για τα δεδομένα της εποχής οικογένεια, με την εκτέλεση του μεγαλύτερου αδερφού του από το τσαρικό καθεστώς λόγω της συμμετοχής του στους Ναρόντικους (συνωμοτική οργάνωση της εποχής) να σημαδεύει την ενηλικίωσή του.

Το φθινόπωρο του 1887 άρχισε να σπουδάζει νομικά στο Πανεπιστήμιο του Καζάν όπου προσχώρησε σ' ένα μαρξιστικό κύκλο, αλλά τρεις μήνες μετά αποβλήθηκε λόγω συμμετοχής του στο φοιτητικό κίνημα. Όταν

ολοκλήρωσε τις σπουδές του άρχισε να δικηγορεύει στην Πετρούπολη, όπου γρήγορα αναδεικνύονται οι οργανωτικές και πολιτικές του ικανότητες συνενώνοντας όλους τους μαρξιστικούς εργατικούς κύκλους της Πετρούπολης, σε επαναστατική πολιτική οργάνωση την «Ένωση Αγώνα για την απελευθέρωση της εργατικής τάξης» το 1895. Η οργάνωση αυτή για πρώτη φορά στη Ρωσία, επιχείρησε τη **συνένωση των σοσιαλιστικών ιδεών με το εργατικό κίνημα**. Με έκδοση προπαγανδιστικού υλικού επιχειρούσε να αποκαλύψει αμιγώς εργατικά θέματα, ευρύτερα δημοκρατικά ζητήματα και κυρίως να στοχεύσει στην υπαιτιότητα του καπιταλισμού. Παράλληλα ολοκλήρωσε το πρώτο του σημαντικό έργο: «*Τι είναι οι «φίλοι του λαού» και πώς πολεμούν τους σοσιαλδημοκράτες*», όπου ανέδειξε τις αντιφάσεις του ρεύματος των ναρόντικων, δηλαδή την εξιδανίκευση της ρωσικής αγροτικής κοινότητας (obshchina ή mir) και την επιμονή στην ατομική τρομοκρατία.

Σύντομα, εξορίστηκε στη Σιβηρία όπου το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του το πέρασε με μελέτη αλλά και πρακτική βοήθεια προς την «Ένωση Αγώνα» γράφοντας μπροσούρες και προκηρύξεις. Τότε πήρε και το ψευδώνυμο «Λένιν» πιθανόν από τον ποταμό Λένα. Καρπός της εποχής εκείνης είναι το έργο του «*Η ανάπτυξη του καπιταλισμού στη Ρωσία*». Αναγνωρίζει την δυναμική της ανάπτυξης του καπιταλισμού στην Ρωσία, που αν και σε πρώιμο βαθμό, αναδύεται σε κυρίαρχο τρόπος παραγωγή στην μέχρι τότε φεουδαρχική Ρωσία. Βλέπει την ταξική διαίρεση εντός των αγροτών που ωθεί τους μικρότερους αγρότες στην φτώχεια και την ακτημοσύνη, διαμορφώνοντας το ανερχόμενο προλεταριάτο, δηλαδή την μειοψηφική αλλά δυναμικά αναπτυσσόμενη και κομβική για την αναδυόμενη καπιταλιστική παραγωγή εργατική τάξη. Σε αυτή την βάση, αναδεικνύει τη δυνατότητα της μικρής, αλλά συγκεντρωμένης εργατικής τάξης σε αστικά κέντρα και μεγάλες βιομηχανίες, να ηγηθεί της επανάστασης παρασύροντας μαζί της και τους αγρότες.

Ακολουθεί η ίδρυση, τα πρώτα χρόνια του ΣΔΕΚΡ και η επανάσταση του 1905

Το Μάρτη του 1898, συνήλθε στο Μινσκ το ιδρυτικό Συνέδριο του Σοσιαλδημοκρατικού Εργατικού Κόμματος Ρωσίας (ΣΔΕΚΡ). Ο Λένιν βρίσκεται στην εξορία, αλλά συμμετέχει ενεργά ακόμη και απ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες. Το 1900 μεταβαίνει στην Ελβετία για να συναντήσει την εξόριστη ομάδα «Απελευθέρωση της εργασίας» (Πλεχάνοφ, Ζασούλιτς, Αξελρόντ κ.α.) και στο τέλος του ίδιου έτους εμφανίζεται το πρώτο φύλλο της εφημερίδας «**Ισκρα**» (Σπίθα). Η έννοια της εφημερίδας ως οργάνου της κομματικής ηγεσίας ήταν κεντρική στην σκέψη του Λένιν, επιδιώκοντας την ανάπτυξη της επαναστατικής προπαγάνδας, την μαρξιστική ερμηνεία της εποχής και κυρίως την ενοποίηση της πολιτικής συζήτησης και της δράσης του κομμουνιστικού κινήματος σε ένα ενιαίο πανεθνικό πολιτικό σχέδιο.

Η αντίληψη για την αναγκαιότητα ενός τέτοιου σχεδίου αποτυπώνεται στην σκέψη του Λένιν το αμέσως επόμενο διάστημα. Προχωράει στην συγγραφή, αρχικά ενός άρθρου που θα αποτελέσει προσχέδιο για το «*Τι να κάνουμε;*» με την πρώτη του μορφή το 1902. Για τον Λένιν φαίνεται πως ο άμεσος - οικονομικός αγώνας της εργατικής τάξης φέρει εμβρυακά στοιχεία συνολικά της επαναστατικής πάλης αλλά δεν την δημιουργεί από μόνη της. Η ταξική συνείδηση της εργατικής τάξης δεν ξεπερνά αυτό το όριο του αυθόρμητου αγώνα, της οργάνωσης και διαπάλης που διεξάγουν τα συνδικάτα και οι εργατικές ενώσεις. Η δημιουργία επαναστατικής ταξικής συνείδησης για τους προλετάρους, από τάξη ως έχει σε τάξη για τον εαυτό της, περνάει μέσα από την ύπαρξη ενός «κόμματος εμπροσθοφυλακής» που θα έχει ρόλο στους άμεσους οικονομικούς αγώνες αλλά θα βάζει εμπρός τον συνολικό πολιτικό αγώνα και την ιδεολογική πάλη, θα οργανώνει αυτοτελώς τα πιο πρωτοπόρα κομμάτια της τάξης με τρόπο που ανταποκρίνεται στις συνθήκες της τσαρικής Ρωσίας.

Το 1903 διεξάγεται το δεύτερο συνέδριο του ΣΔΕΚΡ το οποίο σημαδέυτηκε από την αντιπαράθεση μπολσεβίκων (υπό την ηγεσία του Λένιν) και μενσεβίκων (υπό την ηγεσία του Μαρτόφ) κυρίως γύρω από το ζήτημα της υποχρέωσης του μέλους του κόμματος να ανήκει σε μία από τις οργανώσεις του. Το συνέδριο ολοκληρώθηκε με την διάσπαση ανάμεσα στα δύο ρεύματα, και εγκαινίασε μια μεγάλη περίοδο σφοδρής αντιπαράθεσης γύρω από τα μεγάλα ζητήματα του κομμουνιστικού κινήματος (σχέση

οικονομικού-πολιτικού αγώνα, χαρακτήρας του πολέμου, ρόλος του κόμματος κ.α.) παρά τις επιμέρους συγκλίσεις ή την συχνά ρευστή οργανωτική σχέση (π.χ. Ο Πλεχάνωφ αν και αρχικά ήταν με τους μπολσεβίκους στην συνέχεια εντάχθηκε στους μενσεβίκους και μάλιστα ήταν σφοδρός πολέμιος της οκτωβριανής επανάστασης ενώ ο Τρότσκι είχε την αντίθετη πορεία). Προϊόν της καταγραφής και των σκέψεων για την διαπάλη στο συνέδριο είναι η συγγραφή του *“Ένα βήμα εμπρός, δυο βήματα πίσω: Η κρίση στο κόμμα μας”*. Η συνεισφορά του Λένιν σε αυτή την αντιπαράθεση ήταν κορυφαία, και μέσα από αυτή και κυρίως μέσα από την πρακτική του συμβολή στα καθήκοντα της επανάστασης στην Ρωσία συνέβαλε καθοριστικά στην δημιουργική ανάπτυξη του μαρξισμού και στην ανάπτυξη του κομμουνιστικού κινήματος.

Το ξεκίνημα του 1905 βρίσκει την Ρώσικη Αυτοκρατορία σε επαναστατικό αναβρασμό. Μέσα σε αυτά τα γεγονότα ιδρύονται τα Σοβιέτ, μορφές οργάνωσης της επαναστατικής δράσης της εργατικής τάξης και εξεγερμένων στρατιωτών, πρόπλασμα της εργατικής εξουσίας. Ο Λένιν κατά την διάρκεια των γεγονότων, γράφοντας από την Γενεύη, για τις *“2 Τακτικές της Σοσιαλδημοκρατίας στην Δημοκρατική Επανάσταση”* παροτρύνει τους μπολσεβίκους να συμμετάσχουν μαχητικά στα επαναστατικά γεγονότα. Επιμένει στην ανάγκη να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά βίαια επαναστατικά μέσα, όχι μόνο οι νόμιμες μορφές αγώνα και η διεκδίκηση των εργατικών ενώσεων. Επιμένει στην ανάγκη συνολικού επαναστατικού προγράμματος για την εγκαθίδρυση επαναστατικής κυβέρνησης των εργατών και φτωχών αγροτών εκτιμώντας πως η ρωσική αστική τάξη θα οδηγηθεί σε συμβιβασμό με τον Τσάρο όπως και έγινε. Αποτέλεσμα της επανάστασης η παραχώρηση κάποιων δημοκρατικών ελευθεριών από το καθεστώς που σύντομα το 1907 παίρνονται πίσω. Ακολουθούν χρόνια διώξεων και ισχυρής καταπίεσης των επαναστατικών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των Μπολσεβίκων. Η περίοδος αυτή, αρχικά, τον βρίσκει να επιστρέφει στην Πετρούπολη το 1905 για να αναγκαστεί να φύγει ξανά στο εξωτερικό το 1907 μαζί με άλλα μέλη της μπολσεβίκικης ηγεσίας.

Ο Λένιν άλλαζε και προσάρμοζε συνεχώς τη σκέψη του, μένοντας όμως **πάντα σταθερός στο επαναστατικό πολιτικό σχέδιο** που είχε στο μυαλό του. Για παράδειγμα ο Λένιν του 1902 και 1903 ήταν αποφασισμένος οπαδός της «κλειστής» οργάνωσης. Ο Λένιν μετά την εξέγερση του 1905 απαιτούσε να ανοίξει διάπλατα η οργάνωση στους νέους αγωνιστές, στον κόσμο που είχε συγχυσμένες ιδέες, αλλά έψαχνε τρόπο να γίνει χρήσιμος στην Επανάσταση. Το κοινό νήμα στην σκέψη του και στις δύο περιπτώσεις ήταν **η αναγκαιότητα του επαναστατικού κόμματος**, δηλαδή του καθοδηγητικού-υποβοηθητικού μοχλού της σχέσης μάζες-επανάσταση, αυτό που άλλαζε ήταν η μορφή του. Η συνεισφορά του Λένιν σε αυτή την αντιπαράθεση για την **σχέση επαναστατικής στρατηγικής και τακτικής** ήταν κορυφαία, και μέσα από αυτή και κυρίως μέσα από την πρακτική του συμβολή στα καθήκοντα της επανάστασης στην Ρωσία συνέβαλλε καθοριστικά στην δημιουργική ανάπτυξη του μαρξισμού και στην ανάπτυξη του κομμουνιστικού κινήματος.

Έπεται η περίοδος μετά την επανάσταση μέχρι το ξέσπασμα του ΑΠΠ

Στα χρόνια που ακολουθούν την επανάσταση του 1905 το έργο του στρέφεται σε ζητήματα φιλοσοφίας καθώς απασχολούν και την εσωτερική ζωή των μπολσεβίκων. Εντός των γραμμών τους αναπτύσσεται το φιλοσοφικό ρεύμα του ρωσικού μαχισμού και εμπειριοκριτικισμού, θετικιστικών ρευμάτων σκέψης. Με τον **“Υλισμό και Εμπειριοκριτικισμό”** τοποθετείται υπερασπιζόμενος την μέθοδο του **διαλεκτικού υλισμού** ως αναπόσπαστο εργαλείο του μαρξισμού. Η υπεράσπιση του μαρξισμού στην σφαίρα της φιλοσοφίας συνεχίζεται τα επόμενα χρόνια αφήνοντας παρακαταθήκη τα Φιλοσοφικά Τετράδια και το άρθρο **“Οι 3 Πηγές και τα 3 Συστατικά Μέρη του Μαρξισμού”**. Στο σύνολο του φιλοσοφικού του έργου και της διαπάλης με άλλα ρεύματα αναδεικνύεται πως τα εργαλεία και οι μέθοδοι σκέψης απολήγουν σε αντίστοιχες αντιλήψεις για τα κοινωνικά φαινόμενα. **Η φιλοσοφία δεν αποτελεί ξεκομμένο και αδιαπέραστο πεδίο χωρίς απολήξεις στην οικονομία, την πολιτική δράση και την ίδια την ταξική πάλη**. Κοινή συνισταμένη όλων των έργων του ήταν η προσεκτική τεκμηρίωση των

όσων έλεγε κάνοντας όλη την ζωή του μια αδιάκοπη διαδικασία μάθησης και μελέτης με επιστημονικό τρόπο ακόμα και αντικειμένων με τα οποία δεν ήταν εξοικειωμένος. Στο σύνολο του έργου του, συμπεριλαμβανομένης της φιλοσοφίας όλα τα ζητήματα εξετάζονται υπό το πρίσμα του πολιτικού αγώνα της εργατικής τάξης, της αναγκαιότητας και εφικτότητας της επανάστασης.

Η ιστορική συνέχεια φέρνει τον πόλεμο, την Φεβρουαριανή και Οκτωβριανή Επανάσταση

Σε αυτό το σημείο αξίζει μία αναφορά στην Β΄ Διεθνή. Στη μέχρι τότε λογική της Β΄ Διεθνούς, η επανάσταση έπαιρνε όλο και περισσότερο την έννοια ενός τελικού σκοπού, του οποίου η λύση μπορεί να εναποτεθεί στο μέλλον (ή και να παρακαμφθεί σύμφωνα με τον Μπερνστάιν). Με την παρέμβαση του Λένιν αυτό το «μέλλον» μετατράπηκε, θεωρητικά και πρακτικά, σε παρόν. Η επανάσταση και το ερώτημα του «ποιος θα κυριαρχήσει σε ποιον» γίνεται η Λυδία λίθος της σκέψης του. Το καίριο αυτό ζήτημα αλληλοδιαπλέκεται με την στάση στο ζήτημα του επερχόμενου ιμπεριαλιστικού πολέμου που προμηνύεται.

Οι εξελίξεις επιταχύνονται με το ξέσπασμα του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Ο εμποτισμός των σοσιαλδημοκρατών από τον μεταρρυθμιστικό δρόμο ήταν τόσο βαθύς όπου οδήγησε στην ταύτιση τους με το αστικό κράτος, στην ψήφιση των πολεμικών προετοιμασιών και στην τήρηση της κοινωνικής ειρήνης στο όνομα της εθνικής πολεμικής προσπάθειας. Η στάση αυτή της Β΄ Διεθνούς στην ουσία διασπούσε την εργατική τάξη οριζόντια. Ωθούσε την εργατική τάξη της μιας χώρας να πολεμήσει ενάντια στις εργατικές τάξεις άλλων χωρών. Οι μπολσεβίκοι δεν μένουν αμέτοχοι μπροστά στην εκφυλισμένη στάση της Β΄ Διεθνούς. Συνδιοργανώνουν την διεθνή συνδιάσκεψη του Ζιμμερβάλντ το 1915, συμμαχώντας με επαναστατικά αλλά και ταλαντευόμενα ρεφορμιστικά διεθνιστικά κέντρα. Ακολουθεί δεύτερη συνδιάσκεψη το 1916 προπομπό της ίδρυσης της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Τίθεται ο στόχος να μετατραπεί ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος αλληλοσπαραγμού των λαών σε ταξικό εμφύλιο της εργατικής τάξης ενάντια στους αστούς και την αριστοκρατία των χωρών τους. Η ενότητα σε ομορουνιστική βάση καταστράφηκε, για να κατακτηθεί η προλεταριακή ενότητα «σε ένα ανώτερο επίπεδο».

Η τακτική αυτή εξέφραζε την ανάγκη αυτοτελούς έκφρασης των στρατηγικών συμφερόντων της εργατικής τάξης, σε ρήξη με τον μικροαστικό ριζοσπαστισμό με τον οποίο παραδοσιακά συνυπήρχε αξιοποιώντας έναν πλούτο εργαλείων (π.χ. προσωρινή συμμαχία με το ταλαντευόμενο καουτσικό κέντρο στην διεθνή του Τσίμερβαλντ.) Για τον Λένιν, η πυκνή αυτή περίοδος αναδεικνύει τα νέα ποιοτικά στοιχεία που γνωρίζει ο καπιταλισμός της εποχής του και οδηγεί και στην θηριωδία του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Μελετάει την συγκρότηση και κεντρικότητα των μονοπωλίων στην διεθνή καπιταλιστική παραγωγική διαδικασία, την εξόρμηση τους σε όλο τον πλανήτη από την εθνική τους βάση. Η αναπόφευκτη σύγκρουση για την κυριαρχία των αντικρουόμενων αστικών τάξεων οδηγούν στην διεθνοποίηση του πολέμου σε πλανητική κλίμακα με μόνη διέξοδο την σοσιαλιστική επανάσταση της εργατικής τάξης. **Ο «Ιμπεριαλισμός: νεότατο στάδιο του καπιταλισμού»** αποτελεί έργο τομή για τον μαρξισμό. Η δυναμική φύση και ανάπτυξη του τρόπου παραγωγής οδηγεί στην αντίληψη για την ύπαρξη εποχών/σταδίων του καπιταλισμού διατηρώντας ιδιαίτερη σημασία σαν εργαλείο ακόμα και σήμερα, για την μελέτη των αντιστοιχών τεκτονικών αλλαγών του καπιταλιστικού συστήματος σε κάθε εποχή.

Η φρικιαστική πορεία του πολέμου υπέσκαπτε τις συνθήκες που είχαν επιτρέψει στο εργατικό κίνημα να λειτουργεί κάτω από την ομπρέλα της «δικής του αστικής τάξης». Η πείνα, η εξουθένωση, οι επιστρατεύσεις, το παράλογο του πολέμου γίνονται το υλικό πάνω στο οποίο μπορεί να ανθήσει η οκτωβριανή επανάσταση όπου το σύνθημα των μπολσεβίκων για ήττα της «δικιάς μας» ιμπεριαλιστικής πατρίδας αποτέλεσε το απαραίτητο νεύρο της επαναστατικής διαδικασίας. Ο Λένιν επιστρέφει παράνομα στην επαναστατημένη Ρωσία τον Απρίλη. Με τις **«Θέσεις του Απρίλη»** το 1917, ο Λένιν ξεπερνάει τον μέχρι πρότινος ενδιάμεσο στόχο της **«Επαναστατικής Δημοκρατικής Δικτατορίας του προλεταριάτου και της αγροτιάς»**, αρνείται την συμμετοχή στην κυβέρνηση Κερένσκι που έφερε η επανάσταση του Φλεβάρη,

και ρίχνει το σύνθημα: **Όλη η εξουσία στα σοβιέτ!**. Ο Λένιν αξιοποίησε την άρνηση - αδυναμία της αστικής κυβέρνησης να αντιμετωπίσει οξυμένα κοινωνικά προβλήματα, όπως του πολέμου και της επιβίωσης εκατομμυρίων φτωχών αγροτών και εργατών, και έθεσε την επαναστατική εργατική εξουσία - και όχι κάποια ενδιάμεση εξουσία - ως την δύναμη εκείνη που θα έλυνε τα προβλήματα της ειρήνης, της γης στους αγρότες, της ισοτιμίας των γυναικών, των εθνοτήτων, γενικά τα λεγόμενα αστικοδημοκρατικά προβλήματα. Ήταν αυτή η γραμμή που οδήγησε στην επικράτηση της Οκτωβριανής Επανάστασης.

Ο πολιτικός χρόνος πυκνώνει. Η αστική Προσωρινή Κυβέρνηση διαλύει αιματηρά μεγαλειώδη διαδήλωση που κυριαρχούν τα συνθήματα των μπολσεβίκων τον Ιούλη και ξεκινούν διώξεις. Προϊόν των αμείλικτων ερωτημάτων των επαναστατικών γεγονότων είναι το **“Κράτος και Επανάσταση”**, ένα από τα πιο σπουδαία έργα του Λένιν. Η ιστορική μελέτη της δημιουργίας του κράτους στις ταξικές κοινωνίες και τα διδάγματα της Παρισινής Κομμούνας αναδεικνύουν τον ταξικό χαρακτήρα του κράτους, ως μονοπωλίου άσκησης της βίας και καταπίεσης μίας άρχουσας τάξης απέναντι στις άλλες, συμπεριλαμβανόμενου του αστικού κράτους είτε έχει ως πολίτευμα την αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία ή την αποκάλυπτη δικτατορίας/απολυταρχία. Τεκμηριώνεται η ανάγκη επαναστατικής ανατροπής του, η μετεπαναστατική δημιουργία του εργατικού κράτους και η σταδιακή απονέκρωση του στην πορεία δημιουργίας της κομμουνιστικής αταξικής κοινωνίας μετά την νικηφόρα έκβαση της επανάστασης και την αποδυνάμωση της ηττημένης αστικής τάξης και της επιρροής της. Τους επόμενους μήνες η δημοτικότητα της Προσωρινής Κυβέρνησης καταρρέει, αντίθετα η επιρροή των μπολσεβίκων όλο και μεγαλώνει, δημιουργούνται ρήγματα στα επαναστατικά κόμματα του Φλεβάρη που τάσσονται με τους μπολσεβίκους οδηγώντας στην απόκτηση της πλειοψηφίας στα Σοβιέτ. Η Οκτωβριανή Επανάσταση λαμβάνει χώρα και επικρατεί δημιουργώντας την πρώτη νικηφόρα προλεταριακή απόπειρα. Ο πάγος έσπασε, ο δρόμος χαράχτηκε!

Ακολουθούν οι προκλήσεις των μετεπαναστατικών χρόνων μετά τον Οκτώβρη του '17

«Έχουμε τώρα μπροστά μας το πιο στοιχειώδες καθήκον όλης της ανθρώπινης κοινωνίας- να νικήσουμε την πείνα!» Αυτό το απόσπασμα του Λένιν στις 4 Ιούνη του 1918 αναδεικνύει με γλαφυρό τρόπο τα προβλήματα που αντιμετώπισε η νεαρή σοβιετική εξουσία. Η ανατροπή της προσωρινής κυβέρνησης είχε αποδειχθεί ένας σχετικά εύκολος στόχος για τους Μπολσεβίκους. Τα δύσκολα ξεκινάνε στην συνέχεια, καθώς η Σοβιετική Ρωσία βγαίνει από τον πόλεμο μαστιζόμενη από την πείνα, το κρύο, τον τύφο, τα προβλήματα που δημιουργούν τα στρατεύματα εισβολής (ανάμεσα τους και η Ελλάδα) οι Λευκοφρουροί, και κυρίως με την ψυχρολουσία που δημιουργεί το πάγωμα της διεθνούς επανάστασης (κυρίως στην Γερμανία) την οποία οι μπολσεβίκοι θεωρούσαν αναπόσπαστο τμήμα του επαναστατικού τους σχεδίου. Η πρώτη προσπάθεια οικοδόμησης σοσιαλισμού είναι αναγκασμένη να ξεκινήσει μόνη της, και πέρα από την πιεστική ανάγκη επιβίωσης, έχει να αντιμετωπίσει τον αναλφαβητισμό, την έλλειψη τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού καθώς και φυσικά τα ελλείμματα του ίδιου του υποκειμενικού παράγοντα. Χωρίς να υποβαθμίζονται οι κοσμοϊστορικές κατακτήσεις της επανάστασης για την εργατική τάξη και την φτωχή αγροτιά, σε κάθε κοινωνικό τομέα, μπορούμε να πούμε ότι ήταν μια βίαιη διαδικασία αναμέτρησης των πολιτικών και θεωρητικών εργαλείων των μπολσεβίκων με την ίδια την πραγματικότητα. Αναμέτρησης που οδήγησε σε μια σειρά συμβιβασμών, πολιτικών και στρατηγικών επιλογών που άφησαν το αποτύπωμα τους στην μετέπειτα κατάληξη της πρώτης απόπειρας για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού. Η ανάγκη διατήρησης της νεαρής σοβιετικής εξουσίας οδήγησε στην συνθήκη του Μπεστ Λιτόφσκ με απώλεια πολύτιμων εδαφών. Η ανάγκη επείγουσας ανόρθωσης της οικονομίας απαντήθηκε με τη Ν.Ε.Π. Η ανάγκη να καλυφθεί η υστέρηση στην παραγωγικότητα οδήγησε στην χρήση του τεύλορισμού, ο κίνδυνος αποσταθεροποίησης της νεαρής σοβιετικής εξουσίας οδήγησε στον μονοκομματισμό και την ταύτιση κόμματος και κρατικού μηχανισμού, απαγορεύοντας ακόμα και κόμματα ή τμήματα κομμάτων που τάχθηκαν με την εργατική εξουσία κ.ο.κ. Ο Λένιν αρκετές φορές είχε επίγνωση ότι πρόκειται για αναγκαίους πρόσκαιρους συμβιβασμούς / υποχωρήσεις που δεν θα μπορούσαν

συλλήβδην να βαφτιστούν κανόνες οικοδόμησης του σοσιαλισμού. Άλλοτε με διαύγεια όπως στο 10 συνέδριο του κόμματος όπου τόνιζε ότι η απροσδιόριστη συνέχιση της Ν.Ε.Π. θα οδηγούσε στην επικράτηση του κεφαλαίου και στην πλήρη επαναφορά της κυριαρχίας του, άλλοτε με αντιφάσεις όπως π.χ. στην αποθέωση του τεϋλορισμού.

Σίγουρα ο Λένιν δεν απέφυγε τα λάθη. Σε κάθε περίπτωση όμως κατέκτησε το δικαίωμα των λαθών του θέτοντας τις ιδέες του στην βάση της ταξικής πάλης και αυτό είναι πολυτιμότερο από οποιαδήποτε «καθαρή» θεωρητική επεξεργασία. Εν τέλει η υγεία του Λένιν διαρκώς επιδεινώνεται μετά και την απόπειρα δολοφονίας σε βάρος του τον Αύγουστο του 1918, βιώνει πολλαπλά εγκεφαλικά επεισόδια και κύκλους απόσυρσης και επανόδου στην πολιτική ζωή. Εκείνη την περίοδο έδειξε ιδιαίτερη ανησυχία για την ραγδαία ανάπτυξη της κρατικής και κομματικής γραφειοκρατίας αρθρογραφώντας σχετικά, και προειδοποίησε σχετικά με την προσωπικότητα του Στάλιν. Το συγγραφικό του έργο αφιερώνεται στα άμεσα ζητήματα πολιτικής διοίκησης της Σοβιετικής Ένωσης. Καθώς και στην υπεράσπιση των πολιτικών επιλογών των Μπολσεβίκων. Άλλοτε απέναντι σε αντιλήψεις που κατέληγαν στην υποστήριξη της αστικής δημοκρατίας και την άρνηση της σοσιαλιστικής επανάστασης, όπως αποτυπώνεται στο έργο *“Η Προλεταριακή Επανάσταση και ο Αποστάτης Κάουτσκι”*. Και άλλοτε με πολεμική μεν, συντροφική δε, κριτική σε ρεύματα που τάσσονται στην ίδια πλευρά με όσους παλεύουν για την επαναστατική ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος, με την Ρόζα Λούξεμπουργκ ή ρεύματα του λεγόμενου αριστερού κομμουνισμού.

Στις 21 Γενάρη του 1924 ο Λένιν παύει να ζει, όμως η ζωή του αφήνει βαριά κληρονομιά. Η ασίγαστη επικέντρωση στον αγώνα για τον κομμουνισμό και την επανάσταση παραμένει φάρος για όσους μάχονται για την ανατροπή του σάπιου εκμεταλλευτικού συστήματος. Η ζωή και το έργο του πρεσβεύουν την αναγκαία ενότητα της επαναστατικής πολιτικής, της μαρξιστικής φιλοσοφίας και της δράσης για την οργάνωση της εργατικής τάξης σε επαναστατική τάξη. Κάθε κομμουνιστής/στρια και συλλογική προσπάθεια τους έχει να διδαχθεί από την ζωή και το έργο του. Το όνομα Λένιν, έχει χαραχτεί βαθιά στον δρόμο προς την κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο και το πέρασμα σε μια νέα σελίδα της ιστορίας των κοινωνιών...